

MA záróvizsga tételsor 2011

Szociológiaelmélet és -történet

1. Az osztályelméletek érvényessége és az osztályok elhalása, milió kutatások (Beck, Schulze, Hradil).
2. 20. századi társadalomelméletek (Bourdieu, Habermas és Luhmann társadalomelmélete).
3. A fogyasztói társadalom – az élménytársadalom (Schulze).
4. Hálózatok (Latour) és hálózati társadalom (Castells).
5. A kritikai elméletek (Bourdieu, Foucault, Habermas, Honneth).
6. Tudásszociológiai elméletek.
7. Globalizáció és individualizáció.

Irodalom:

1. Berger, Peter L., Luckmann, Thomas (1998): *A valóság társadalmi felépítése*. Budapest, József Eötvös Műhely Kiadó
2. Bourdieu, Pierre (1978): *A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése*. Budapest, Gondolat
3. Bourdieu, Pierre (2002): *A gyakorlati észjárás: a társadalmi cselekvés elméletéről*, Napvilág
4. Castells, Manuel (2005): *A hálózati társadalom kialakulása*. Budapest, Gondolat - Infonia
5. Foucault, Michel (2002): *Miért tanulmányozzuk a hatalmat?*, In: Felkai-Némedi-Somlai (szerk.): *Olvasókönyv a szociológia történetéhez 2*, Új Mandátum
6. Goffman, Erving (1998): *Stigma és szociális identitás*. In (Erős Ferenc szerk.): *Megismerés, előítélet, identitás*. Budapest, Új Mandátum Könyvkiadó, Wesley János Lelkészképző Főiskola 263–295.
7. Goffman, Erving (1999): *Az én bemutatása a mindennapi életben*. Budapest, Thalassa Alapítvány – Pólya Kiadó
8. Habermas, Jürgen (2002): *Rendszer és életvilág*, In (Felkai-Némedi-Somlai szerk.): *Olvasókönyv a szociológia történetéhez 2*, Budapest, Új Mandátum
9. Honneth, Axel: *Elismerés és morális kötelesség*
(http://frankfurt.tek.bke.hu/media/szoveg/honneth_moraliskotelesseg.pdf)
10. Luhmann, Niklas (2006): *Bevezetés a rendszerelméletbe*. Budapest, Gondolat
11. Merton, Robert K. (2002): *Társadalomelmélet és társadalmi struktúra*. Budapest, Osiris
12. Schulze, Gerhard (1992): *Élménytársadalom. A jelenkor kultúrszociológiája. A mindennapi élet esztétizálódása. (részlet az 1. Fejezetből) Szociológiai Figyelő 2000. 1–2. 135–157. oldal*
13. Habermas, Jürgen (1986): *Magyarázatok a kommunikatív cselekvés fogalmához. Magyar Filozófiai Szemle 1-2.*
14. Beck, Ulrich (2008): *Világkockázat-társadalom. Az elveszett biztonság nyomában*. Szeged, Belvedere
15. Latour, Bruno (2005): *Reassembling the Social An Introduction to Actor-Network-Theory*. Oxford, Oxford University Press
16. Magyarul Latourról: Szabari Vera (2007): *A társulások szociológiája. Szociológiai Szemle 1–2, 109–118. oldal. Elektronikus változat: http://www.tarsadalomkutatás.hu/kkk.php?TPUBL-A-843/szoc_szemle_2007_1/TPUBL-A-843.pdf*

17. Hradil, Stefan (1994): Régi fogalmak és új struktúrák. Milió, szubkultúra és életstílus a 80-as években. In (Andorka Rudolf, Stefan Hradil és Jules Peschar szerk.): *Társadalmi rétegződés*. Budapest, Aula Kiadó
18. Karácsony András (1995): *Bevezetés a tudásszociológiába*. Budapest, Osiris, Századvég Kiadó
19. Földes György, Inotai András (2001, szerk.): *A globalizáció kihívásai és Magyarország*. Budapest, Napvilág Kiadó
20. Giddens, Anthony (2005): *Elszabadult világ. Hogyan alakítja át életünket a globalizáció?* Budapest, Napvilág Kiadó
21. Kovács János Mátyás (2002, szerk.): *A zárva várt Nyugat. Kulturális globalizáció Magyarországon. 2000*. Budapest, Sík Kiadó
22. Beck, Ulrich (2005): *Mi a globalizáció? A globalizmus tévedései - válaszok a globalizációra*, Szeged, Belvedere Meridionale
23. Kovách Imre (2006, szerk.): *Társadalmi metszetek. Érdekek és hatalmi viszonyok, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon*. Budapest, Napvilág Kiadó

Módszertan

1. A survey kutatási technika jellemzői (mintavétel, kérdőív, adatfelvétel).
2. A survey kutatási eredmények statisztikai elemzése: leíró statisztikák és statisztikai próbák.
3. A survey kutatási eredmények statisztikai elemzése: többváltozós módszerek és látens modellek.
4. A strukturálatlan interjú és fókuszcsoport módszertana.
5. Tartalom-és diskurzuselemzés, narratív tartalomelemzés.
6. A strukturálatlan interjú és fókuszcsoport módszertana.
7. Elemzési szintek a szociológiában. A kontextuális elemzés lényege és az ökológiai tévkövetkeztetések.

Irodalom

1. Barna Ildikó, Székelyi Mária (2008): *Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikáról társadalomkutatók számára*. Budapest, Typotex Kiadó
2. Bögre Zsuzsanna (szerk. 2007): *Élettörténetek a társadalomtudományban: szöveggyűjtemény*. Budapest, Piliscsaba. Loisir, (Pázmány Társadalomtudomány)
3. Bögre Zsuzsanna, Bernáth Krisztina (szerk. 2009): *Közelítések az élettörténetek kutatásához: olvasókönyv a kvalitatív módszerek tanulmányozásához*. Felsőoktatási jegyzet. Nagyvárad, Partium Kiadó
4. Ehmann Bea (2002): *A szöveg mélyén. Pszichológiai tartalomelemzés*. Budapest, Új Mandátum
5. Fischer György (2001): *Hihetünk-e a közvélemény-kutatásoknak?* Budapest, Bagolyvár Könyvkiadó
6. Gyáni Gábor (2000): Emlékezés és oral history, In Gyáni Gábor: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Budapest, Napvilág Kiadó, 128–145. oldal
7. Krippendorff, Klaus (1995): *A tartalomelemzés módszertanának alapjai*. Budapest, Balassi Kiadó, 13–22., 69–75., 117–129. oldal

8. Heltai Erzsébet, Tarjányi József: *A szociológiai interjú készítése*. Budapest, TÁRKI (internetről letölthető)
9. Kovács Éva (szerk.): *Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet*. Budapest, Néprajzi Múzeum – PTE-BTK Kommunikáció- és Médiatudomány Tanszék (internetről letölthető)
10. László János (1999): *Társas tudás, elbeszélés, identitás. A társas tudás modern szociálpszichológiai elméletei*. Budapest, Scientia Humana – Kariosz
11. Moksony Ferenc (1999): *Gondolatok és adatok. Társadalomtudományi elméletek empirikus ellenőrzése*. Budapest, Osiris
12. Rudas Tamás (1998): *Hogyan olvassunk közvélemény-kutatásokat?* Budapest, Új Mandátum Könyvkiadó
13. Sajtos László, Mitev Ariel (2007): *SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv*. Budapest, Alinea Kiadó
14. Steinar Kvale (2005): *Az interjú. Bevezetés a kvalitatív kutatás interjútechnikáiba*. Budapest, József Attila Műhely Kiadó
15. Vicsek Lilla (2006): *Fókuszcsoport*. Budapest, Osiris
16. Angelusz Róbert (1983): *Kommunikáló társadalom*. Budapest, Gondolat Kiadó, 7–129. oldal
17. Prónai Csaba (2007): A kulturális antropológia módszertana. In (Boglár Lajos, Papp Richárd szerk.): *A tükör két oldala*. Budapest, Nyitott Könyvműhely Kiadó, 35–75. oldal
18. Moksony Ferenc (1985): *A kontextuális elemzés* c. könyv bevezetője. KSH Népeségtudományi Kutató Intézet, Demográfiai Módszertani Füzetek
19. Az ökológiai tévkövetkeztetésről *Szociológiai Szemle* 1980/3–4. Tájékoztató rovat
20. Fényes Hajnalka (2008): Kontextuális hatások a középiskolások eredményességére. *Szociológiai Szemle* 3. 3–31. oldal

Ifjúság- és oktatásszociológia (szakirány)

1. A gyermekek és fiatalok képének változása.
2. A posztadoleszcencia problémája.
3. Szocializáció a kritikai elméletek tükrében. A politikai szocializáció fogalma.
4. Politikai szocializáció Magyarországon a rendszerváltás előtt és után.
5. Demokrácia és állampolgári szocializáció.
6. A fiatalok viszonya a politikához.
7. Iskolarendszer, iskolai végzettség és társadalmi mobilitás.
8. Mobilitási esélyek a felsőoktatásban.
9. Európai ifjúságszociológiai kutatások.
10. Oktatás-, nevelés- és iskolaszociológiai elméletek.
11. A kultúra és a szubkultúra változó értelmezései.
12. Ifjúság, ifjúsági csoportok, szabadidő, életmód.
13. Az emberi tőke elméletének lényege és a jelzés- vagy szűrő-modell.
14. Az oktatás és munkaerőpiac illeszkedése (alap-, közép- és felsőfokú végzettséggel a munkaerőpiacon).
15. Ifjúság és vallás. Az iskola és az egyház szerepe a társadalmi magatartások alakulásában.

16. Társadalom- és szociálpolitika és a fiatalok.

Irodalom:

1. Furlong, Andy, Azzopardi, Anthony (2004): Sebezhető ifjúság. (Sebezhetőség az oktatásban, a munkavállalásban és a szabadidőben Európában. In (Gábor Kálmán és Jancsák Csaba szerk.) *Ifjúsági korszakváltás. Ifjúság az új évezredben*. Szeged, Belvedere 176–247. oldal
2. Kacsuk Zoltán (2007): Szubkultúrák, poszt-szubkultúrák és neo-törzsek. A (látványos) ifjúsági (szub)kultúrák brit kutatásainak legújabb hulláma. In (Jakab Albert Zsolt és Keszeg Vilmos szerk.): *Csoportok és kultúrák. Tanulmányok szubkultúrákról*. Kolozsvár, BBTE magyar Néprajz és Antropológia Tanszék – Kriza János Néprajzi Társaság
3. Percheron, Annick (1999): Az egyén politikai formálódása. In (Szabó Ildikó és Csákos Mihály szerk.): *A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából*. Budapest, Új Mandátum Kiadó 18–43. oldal
4. Pusztai Gabriella: *Iskola és közösség*. Budapest, Gondolat 2004. 74–106. oldal
5. Shulamith Shahar (2000): *Gyermekek a középkorban*. Budapest, Osiris Kiadó, 25–45. és 276–308. oldal
6. Sik Domonkos (2007): *Szocializáció és állampolgári szocializáció a habermasi társadalomelmélet tükrében*. In Némédi Dénes, Szabari Vera (szerk.): *Kötő-jelek*. ELTE TáTK)
7. Somlai Péter (1997): *Szocializáció. A kulturális átörökítés és a társadalmi átörökítés folyamata*. Budapest, Corvina
8. Somlai Péter (2008): A posztadoleszcensek kora. In (Somlai Péter szerk.): *Új ifjúság*. Budapest, Napvilág Kiadó 9–43. oldal
9. Szabó Ildikó, Örkény Antal (1998): *Tizenévesek állampolgári kultúrája*. Budapest, Minoritás Könyvek 7–18., 95–128. és 95–128. oldal
10. Szabó Ildikó (2009): *Nemzet és szocializáció. A politika szerepe az identitások alakulásában Magyarországon 1867–2006*. Budapest, L'Harmattan Kiadó (részlet)
11. Szabó Ildikó (2000): Az ember államosítása. In Szabó Ildikó: *A pártállam gyermekei. Tanulmányok a magyar politikai szocializációról*. Budapest, Új Mandátum Kiadó 11–136. oldal
12. Waller, Chris (2009): Állampolgári nevelés Angliában. *Új Pedagógiai Szemle* 6.
13. Fényes Hajnalka, Róbert Péter (2006) (szerk.): *Iskola és mobilitás* (Szöveggyűjtemény) Elektronikus oktatási segédanyag, Debrecen
14. Tomka Miklós (2006): *Vallás és társadalom Magyarországon*. Piliscsaba, Loisir Kiadó
15. Gereben Ferenc (2009, szerk.): *Vallásosság és kultúra*. Budapest, Faludi Ferenc Akadémia
16. Gáti Annamária (2010): *Aktív állampolgárság Magyarországon nemzetközi összehasonlításban*. Budapest, TÁRKI-TUDOK Tudásmenedzsment és Oktató Kutató Központ Zrt. (internetéről letölthető)
17. The main results of the Eurobarometer 2007 survey on youth (Lookong behind the Figures) European Communities, 2007. (internetéről letölthető)
18. Ehrenberg, Ronald G., R. Smith (2003): *Korszzerű munkagazdaságtan*. 9. fejezet: Beruházások az emberi tőkébe. Budapest, Panem Kiadó 313–355. oldal

19. Schultz, Theodor W. (1998): Beruházás az emberi tőkébe. In (Lengyel György, Szántó Zoltán szerk.): *Tőkefajták, a társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája*. Budapest, Aula Kiadó 45–70. oldal
20. Kertesi Gábor, Varga Júlia (2005): Foglalkoztatás és iskolázottság Magyarországon. *Közgazdasági Szemle* 6–7. 633–662. oldal
21. Köllő János (2009): *A pálya szélén. Iskolázatlan munkanélküliek a poszt szocialista gazdaságban*. Budapest, Osiris Kiadó 15–126. oldal
22. Liskó Ilona (2008): Szakképzés és lemorzsolódás In (Fazekas Károly, Köllő János, Varga Júlia szerk.): *Zöld könyv a magyar közoktatás megújulásáért*. Budapest, 95–119. oldal
23. Kézdi Gábor, Köllő János, Varga Júlia (2008): Az érettségit nem adó szakmunkásképzés válságtünetei In (Fazekas Károly, Köllő János szerk.): *Munkaerőpiaci tükör 2008*. Budapest, MTA Közgazdaságtudományi Intézet 87–136. oldal
24. Halász Gábor (2001): A középfokú oktatás expanziója: Problémák és perspektívák. In Semjén András (szerk.): *Oktatás és munkaerőpiaci érvényesülés*. Budapest, MTA Közgazdaságtudományi Kutató Központ 91–111. oldal
25. Varga Júlia (2002): Középiskolát végzettek jövedelmi és életpálya várakozásai. *Társadalmi Riport 2002*. 233–244. oldal
26. Kertesi Gábor, Köllő János (2006): Felsőoktatási expanzió, „diplomás munkanélküliség” és a diplomák piaci értéke. *Közgazdasági Szemle* 3. 201–225. oldal
27. Galasi Péter (2008): *A felsőfokú végzettségű munkavállalók munkaerőpiaci helyzete és foglalkozásuk-iskolai végzettségük illeszkedése*. Budapesti Munkagazdasági Füzetek, BWP, MTA Közgazdaságtudományi Intézet
28. Társadalom- és szociálpolitika és a fiatalokhoz a Csoba Judit által megadottak